

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว โดยชุมชน จังหวัดชุมพร

จุฑามาส เพ็งโคนา^{1*} เบญจมาศ ณ ทองแก้ว¹ อำนาจ รักษาพล¹
บุญศิลป์ จิตตะประพันธ์¹ และ เทพินทร์ ภพทวี²

¹สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 86170

²สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

*ผู้เขียนหลัก อีเมลล์: jphengkona@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยและพัฒนานี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ รวมทั้งสร้างรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยดำเนินการวิจัยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดชุมพร จำนวน 13 แหล่ง กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว จำนวน 80 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 23 คน จากศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง และชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม 2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) การประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 4) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลา 36 ชั่วโมง และ 5) ประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพสามารถช่วยพัฒนาความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้แก่กลุ่มผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ หลังการฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และความสามารถมากขึ้น โดยคะแนนหลังฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ในระดับมากที่สุด และรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละบุคคล ความต้องการ ความพร้อม และเป้าหมายในการเรียนรู้ 2) กระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 10 ของกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 90 ของกระบวนการเรียนรู้ และ 3) ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (ความสำเร็จ)

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร

Curriculum Development in English Communication Course for Community-Based Tourism in Chumphon Province

Jutamas Phengkona^{1,*} Benjamas Na Thongkaew¹ Amnat Raksapol¹
Boonsin Jittapraphan¹ and Tepin Pophawee²

¹*Tourism Development Department, Maejo University at Chumphon, Lamae District, Chumphon 86170*

²*Office of Academic Resource and Information Technology, Suratthani Rajabhat University, Muang District, Suratthani 84100*

* Corresponding author's E-mail: jphengkona@gmail.com

Abstract

This research and development integrated the quantitative with qualitative research. The purposes were to study the basic requirements for developing the training curriculum of English communication course for community-based tourism in Chumphon province and to develop the training curriculum as well as to initiate an English communication learning model for community-based tourism. This study was conducted in 13 community-based tourism sites with 2 sample groups which were as the following: 80 people were selected for need assessment and 23 people from the Sufficiency Economy Learning Center of His Majesty the King, Muang district and Phitak Island, Langsuan district, Chumphon province were selected to participate and evaluate the training curriculum. The 5 steps were 1) studying the basic requirements and need assessment for developing the training curriculum, 2) developing the training curriculum, 3) evaluating the training curriculum, 4) implementing the training curriculum with the sample groups for 36 hours and 5) evaluating the training curriculum in order to find out curriculum efficiency. The study revealed that after the experiment, the participants had enriched their knowledge and increased their understanding ability about English communication for community-based tourism at a significant level, which was below 0.05. However, the participants were very satisfied with the training course. The English communication learning model for community-based tourism consists of 3 parts which are: 1) basic information of a person as well as need, readiness and goal, 2) learning process divided into 2 parts: learning through the training course (10 percent) and self-study (90 percent), and 3) learning output (achievement).

Keywords: Communicative english, Community-based tourism, Chumphon Province

บทนำ

จังหวัดชุมพรได้รับการขนานนามว่า ประตูสู่ภาคใต้ มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 500 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่และภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชากรจำนวนมากของจังหวัดจึงประกอบอาชีพเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ และผลไม้ จังหวัดชุมพรมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 222 กิโลเมตร มีความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ ที่มีทั้งภูเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล และเกาะต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เชิงเกษตร และการท่องเที่ยวแบบ Home stay ที่มีที่พักอยู่ในชุมชนหมู่บ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสกับคุณค่าของการดำเนินชีวิตและดื่มด่ำกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันมีคุณค่าของชุมชนตามลักษณะภูมิศาสตร์ ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งและเป็นฐานเศรษฐกิจของชุมชน

แผนยุทธศาสตร์ จังหวัดชุมพร พ.ศ. 2554-2556 ได้กำหนดวิสัยทัศน์จังหวัดชุมพร คือ “ชุมพรน่าอยู่ สู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ซึ่งจากรายงานสถิตินักท่องเที่ยวในประเทศ (รายจังหวัด) ของฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงการตลาดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า จังหวัดชุมพรมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 62,868 คน โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนเข้ามาพักผ่อนเป็นเวลาประมาณ 3 วัน มีค่าใช้จ่าย 2,273.70 บาท/คน/วัน ทำให้จังหวัดชุมพรมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวน 392.75 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 42.32% จาก พ.ศ. 2553 ที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 292.44 ล้านบาท

จากมูลค่าเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดชุมพรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียนกับประเทศในอาเซียนอีก 9 ประเทศ จากข้อตกลงกฎบัตรอาเซียนข้อที่ 34 ได้ระบุให้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษากลางที่ใช้ในการสื่อสารของอาเซียน ซึ่งการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การจัดการด้านการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวต้องตระหนักและหาวิธีการเพื่อลดช่องว่างของการสื่อสาร ซึ่งภาษาเป็นเรื่องที่ทำให้ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ (Host and guests) รู้สึกอึดอัดคับข้องใจได้ ดังนั้นผู้ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

เพื่อตอบรับความสำคัญ ความจำเป็นและความต้องการดังกล่าว งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร และทราบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ต่อไป

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อประกอบการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1) **แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร** หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่ถูกจัดเตรียมเรียงไว้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (ธำรง บัวศรี, 2542) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ (1) วัตถุประสงค์ (Objective) คือ ผลที่หวังจะสำเร็จ (2) เนื้อหา (Content) คือ หัวใจสำคัญ ข้อสำคัญ และสาระสำคัญ (3) การนำหลักสูตรไปใช้หรือกระบวนการเรียนการสอน (Curriculum implementation) และ (4) การประเมินผล (Evaluation) คือ การพิจารณาและวัดคุณค่าของกิจการใดๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทางการศึกษา หมายถึง วัดคุณค่าหรือผลความก้าวหน้าทางการศึกษา เช่น การสอบไล่ การสอบย่อย เป็นต้น (Taba, 1962)

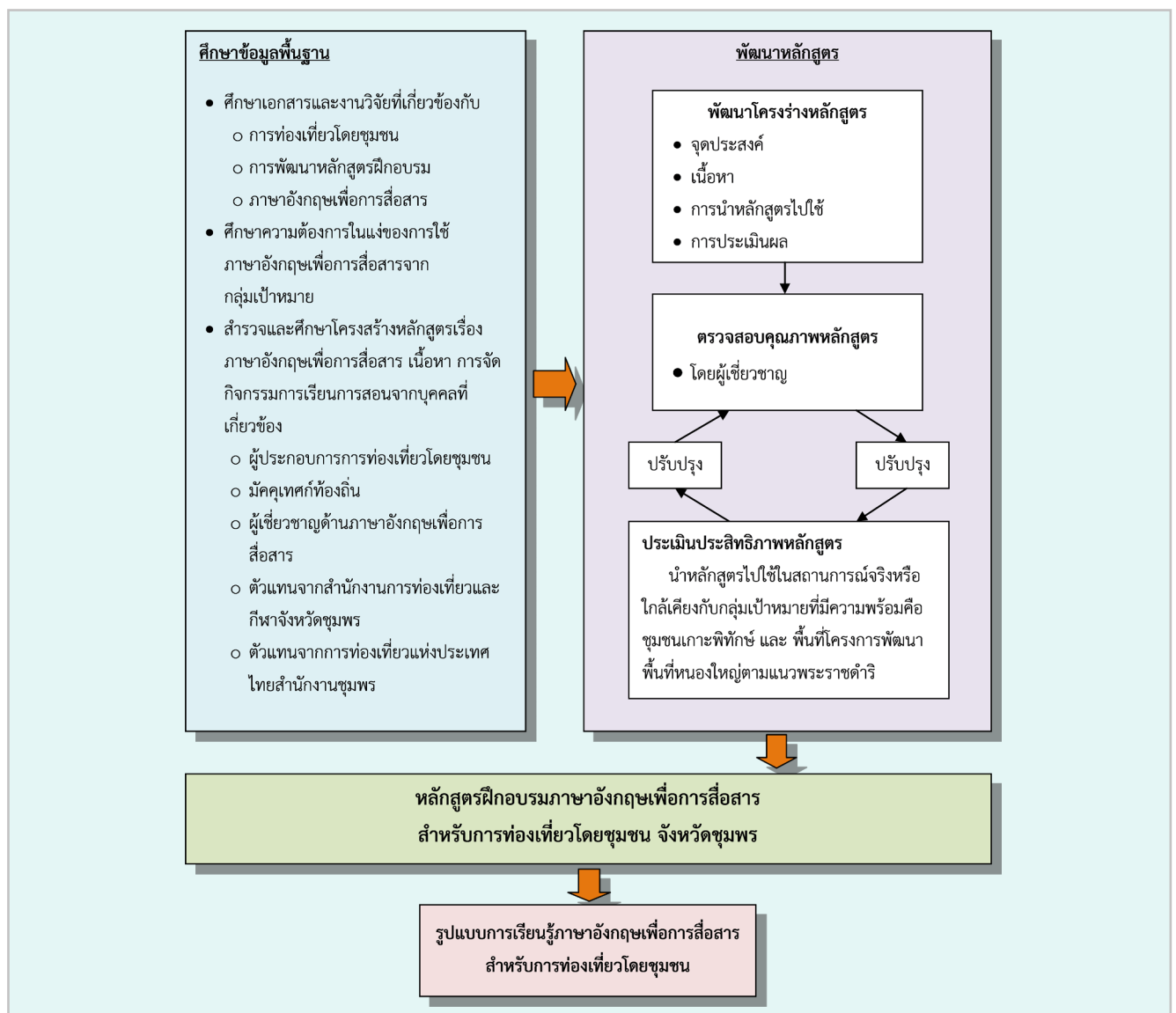
การพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบนั้น มีขั้นตอนโดยสรุปคือ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (2) กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ โดยวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐาน (3) การเลือกและจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดประสงค์ (4) เลือกวิธีการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสม (5) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ (6) ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยการนำไปทดลองใช้ (7) การประเมินผลหลักสูตร และ (8) การปรับปรุงหลักสูตร (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

2) **แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม** การฝึกอบรม คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตนา (Attitude) ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงระดับการตระหนักรู้ในตนเอง เพิ่มพูนทักษะการทำงาน และแรงจูงใจของแต่ละบุคคล (วีระพันธ์ แก้วรัตน์, 2553)

3) **แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้** โดยเฉพาะทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ซึ่งระบุว่า (1) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าหากตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา (2) เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น วิธีการหลักสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียดว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง (3) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง เพราะฉะนั้นบทบาทของผู้สอนจึงอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น และ (4) ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละบุคคลเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น

ขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่สอน และประการสำคัญ คือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน (สวัณณ์ วัฒนวงศ์, 2555)

4) **แนวคิดเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร** วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ มีแนวคิดที่ว่า เป้าหมายของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการสื่อสาร (Communicative competence) ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามสถานการณ์และกาลเทศะ รู้ว่าภาษาแบบไหนควรหรือไม่ควรใช้ในแต่ละโอกาส ความสามารถในการสื่อสารเพื่อที่จะใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม (Harmer, 1991; Savignon, 1991)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพรในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and development) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method research) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยชุมชน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และผู้ที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายในจังหวัดชุมพร จำนวน 103 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 80 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร (เข้าร่วมฝึกอบรม) จำนวน 23 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมััคคุเทศก์ท้องถิ่น จากพื้นที่ศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหนองใหญ่ตามแนวพระราชดำริ อำเภอเมือง จำนวน 11 คน และชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ชุด คือ (1) แบบ

สอบถามความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร (2) หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร (3) แบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรม และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ตามขั้นตอนดังนี้

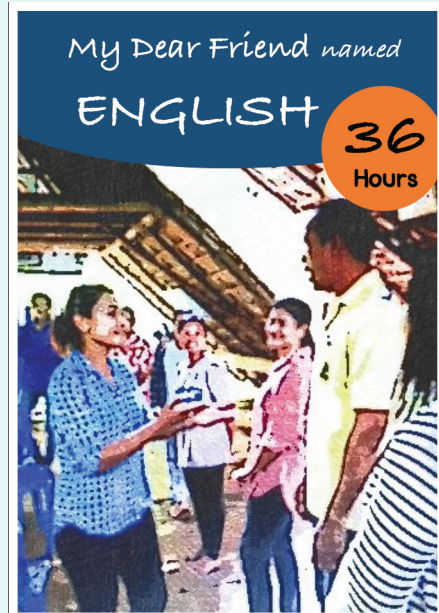
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการศึกษาความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร (Need analysis) จากการประชุมชุมชน (ภาพที่ 2)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร โดยพัฒนาร่างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยการนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดร่างโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ และการประเมินผลการเรียนรู้ (ภาพที่ 3)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยจัดฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงสถานการณ์จริง ทั้งนี้ ผู้วิจัยวางแผนการฝึกอบรม ให้สอดคล้อง

ภาพที่ 2 การประชุมชุมชนสำรวจข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 3 คู่มือผู้เรียน หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กับคุณลักษณะและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง และเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้น และผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงหลักสูตรตามผลการประเมินในขั้นตอนที่ 3 และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2) การประเมินค่าความสอดคล้องของหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร พร้อมด้วยแบบสอบถามความต้องการ แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3) เปรียบเทียบผลการประเมินก่อนฝึกอบรม (Pre-test) และหลังฝึกอบรม (Post-test) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งใช้ข้อสอบชุดเดียวกันโดยใช้ Pair t-test ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างผลการประเมินก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผลการสำรวจความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร และระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญกับการท่องเที่ยวมาก ซึ่งสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในจังหวัดชุมพร ณ ปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ดังข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว พ.ศ.2554 จังหวัดชุมพรมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 62,868

คน และมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวน 392.75 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 42.32% จาก พ.ศ. 2553 ที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 292.44 ล้านบาท จึงเห็นได้ว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการฟังและการพูด ซึ่งความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมุ่งเน้นความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะการพูด แม้ว่าการพูดนั้นจะไม่ถูกหลักไวยากรณ์แต่สามารถสื่อความหมายได้และเหมาะสมกับสถานการณ์ก็เพียงพอ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะว่าตนเองไม่ได้อ่านหรือเขียนภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหรืองานประจำ จึงมีความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในระดับน้อย จากข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 1) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท และระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งสิ้น โดยเฉพาะ อายุ อาชีพ และการศึกษา

รูปแบบลักษณะการศึกษาภาษาอังกฤษที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเห็นว่าส่งผลอย่างมากต่อการพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ (1) การสนทนาจริงกับชาวต่างชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูด และเสริมสร้างความมั่นใจ (2) การศึกษาและทำแบบฝึกหัดจากใบความรู้ หรือคู่มือต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อการพัฒนาความสามารถทั้ง 4 ด้าน (การฟัง พูด อ่าน และเขียน) และ (3) การแสดงบทบาทสมมติ แสดงละครหรือการสนทนาต่างๆ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดและเสริมสร้างความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังและการพูด คือ (1) การมีชาวต่างชาติอยู่ในพื้นที่ (2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติหรือการสนทนา (3) ผู้เรียนฝึกถามตอบกับเพื่อนในชั้นเรียน เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าหัวข้อบทสนทนาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 หัวข้อ มีความจำเป็นต่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 11 หัวข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำบทสนทนา 11 หัวข้อดังกล่าวไปออกแบบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร

รายการ	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	33.75
หญิง	66.25
อายุ	
< 20	5.00
21-30	8.75
31-40	8.75
41-50	53.75
>50	23.75
อาชีพ	
เกษตรกร	31.25
ธุรกิจส่วนตัว	36.25
รับราชการ	6.25
นักเรียน/นักศึกษา	6.25
อื่นๆ	20.00
รายได้	
< 5,000	13.75
5,001 – 10,000	31.25
10,001 – 20,000	37.50
20,001 – 30,000	8.75
> 30,000	8.75
การศึกษา	
ประถมศึกษา	37.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	17.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	22.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	6.25
ปริญญาตรี	16.25

2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม บนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงตามความต้องการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ภายใต้สถานการณ์จริง โดยพัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม จากแนวคิดของ Tabá (1962) ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย เป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

รายละเอียดดังนี้

2.1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้
หลักสูตรฝึกอบรม คือ (1) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นความสามารถด้านการฟังและพูดในลักษณะคำศัพท์ต่อคำศัพท์ และการใช้ประโยคอย่างง่ายแก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและภาคีเครือข่ายในจังหวัดชุมพร และ (2) เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยตนเองแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนและภาคีเครือข่ายในจังหวัดชุมพร

2.2) เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาจากความต้องการของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 หัวข้อ ได้แก่ (1) บทสนทนาพื้นฐาน (2) การแนะนำตนเองและผู้อื่น (3) การนับจำนวนตัวเลข (4) วัน เดือน และเวลา (5) การสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (6) การซื้อขายสินค้าและบริการ (7) การสอบถามและบอกเส้นทาง (8) อาหารและเครื่องดื่ม (9) ที่พักโฮมสเตย์ (10) การแนะนำกิจกรรมและการนำเที่ยว และ (11) เจ็บไข้ได้ป่วย โดยผู้วิจัยพิจารณาเรียงลำดับหัวข้อจากง่ายไปยาก มีความต่อเนื่อง และมีการบูรณาการเนื้อหาของแต่ละหัวข้อตามการใช้ประโยชน์จริง

2.3) กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงสื่อและกิจกรรมประกอบการฝึกอบรม รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยพิจารณาปัจจัยด้านต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างและเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลัก ในการเลือกสื่อและกิจกรรมประกอบการฝึกอบรม ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีปัจจัยด้านร่างกายที่มีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ เช่น (1) ประสิทธิภาพในการจำและเรียนรู้ซ้ำเนื่องจากประสิทธิภาพของสมองที่เสื่อมถอยลงตามอายุ ดังนั้น กิจกรรมฝึกอบรมจึงต้องเป็นอย่างค่อยเป็นค่อยไปและกิจกรรมนั้นๆ ต้องให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำซ้ำๆ จนเกิดการเรียนรู้และจดจำ และ (2) การเปลี่ยนแปลงของสายตามีผลกับการมองเห็น เอกสารและสื่อประกอบกิจกรรมฝึกอบรมจึงต้องมีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน เป็นต้น นอกจากนี้ระดับการศึกษาเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งระดับการศึกษามีผลโดยตรงกับระดับความรู้พื้นฐานที่กลุ่มตัวอย่างมีอยู่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้สื่อและกิจกรรมประกอบการฝึกอบรมที่ใช้ภาษาง่ายแก่การเข้าใจ และเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ โดยให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมศึกษาค้นคว้าคำศัพท์ที่ตนเองต้องการเรียนรู้จากสมาร์ตโฟน ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากชีวิตประจำวัน และผู้วิจัยได้ทดลองใช้กลุ่มสนทนาในแอปพลิเคชัน

Line เพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในช่วงระหว่างลัปดาห์ที่ไม่มีการจัดฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วตลอดจนข้อสงสัยต่างๆ ได้รับการตอบอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ถูกออกแบบให้ผู้เรียนมีความสะดวกสบายเหมาะสมตลอดจนสร้างความไว้วางใจและให้เกียรติผู้เรียน ลดช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งสร้างกลมกลืนระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษมากและน้อย เพื่อลดความประหม่าและไม่กล้าแสดงออกของผู้เรียน

2.4) การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดการประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ก่อนการฝึกอบรม โดยการใช้การประเมินผลการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ (1) แบบประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Rubric scoring) ซึ่งพิจารณาร่วมกันระหว่างเกณฑ์การให้คะแนน และมาตราประมาณค่าหรือระดับคะแนน โดยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ประเด็นที่จะประเมิน ระดับความสามารถ (กำหนดเป็นตัวเลข) และคำอธิบายคุณภาพของแต่ละระดับความสามารถ และ (2) แบบทดสอบประเภทจับคู่และแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ระยะที่ 2 ระหว่างการฝึกอบรม โดยการใช้การสังเกตพฤติกรรม การถามตอบปากเปล่า การฝึกสนทนา แสดงบทบาทสมมติและปฏิบัติจากสถานการณ์จริง

ระยะที่ 3 หลังการฝึกอบรม โดยการใช้การประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบเดียวกับการประเมินก่อนการฝึกอบรม

3) การประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ร่างหลักสูตรฝึกอบรม ได้รับการประเมินก่อนการนำไปทดลองใช้โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม มีประเด็นสาระสอดคล้อง (1.00) ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด จึงถือว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดและสามารถนำไปใช้ได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรฝึกอบรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เช่น ระยะเวลาในการฝึกอบรมจาก 24 ชั่วโมง เป็น 36 ชั่วโมง เป็นต้น ก่อนการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้

4) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 คน ในพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้

ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ในพื้นที่ชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 8 ครั้ง ระยะเวลา 36 ชั่วโมง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน พ.ศ. 2559 (ภาพที่ 4 และ 5)

ภาพที่ 4 กิจกรรมการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ณ ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 5 กิจกรรมการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ณ ชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอลำสน จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 6 กิจกรรมการทดสอบความสามารถผู้เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม ณ ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 2 คะแนน ($\bar{X} \pm SD$) ก่อนและหลังฝึกอบรมของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม ด้านความรู้และด้านความสามารถ

สถานที่	ด้านความรู้		ด้านความสามารถ	
	คะแนน (เต็ม 30 คะแนน)		คะแนน (เต็ม 21 คะแนน)	
	ก่อนฝึกอบรม	หลังฝึกอบรม	ก่อนฝึกอบรม	หลังฝึกอบรม
หนองใหญ่	10.09 ± 6.60^a	24.45 ± 4.90^b	11.20 ± 3.71^a	17.20 ± 2.86^b
เกาะพิทักษ์	15.50 ± 9.52^a	23.67 ± 7.40^b	11.25 ± 3.39^a	17.25 ± 3.62^b

ผู้วิจัยประเมินความรู้และความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรบหลักสูตรฝึกอบรบ (ภาพที่ 6) โดยแบ่งการทดสอบออกเป็นก่อนและหลังการฝึกอบรบ ด้วยแบบประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Rubric scoring) และแบบทดสอบประเภทจับคู่และแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 พื้นที่ มีคะแนนก่อนฝึกอบรบและหลังฝึกอบรบจากการประเมินความรู้และความสามารถแตกต่างกัน โดยคะแนนหลังฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรบที่พัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพสามารถช่วยพัฒนาความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้แก่กลุ่มผู้เข้าร่วมฝึกอบรบได้ สำหรับมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพผู้เข้าร่วมฝึกอบรบ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ผ่านการประเมินด้านความรู้ 20 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และเกณฑ์ผ่านการประเมินด้านความสามารถ 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร ผู้เข้าร่วมฝึกอบรบจำนวนร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความรู้และความสามารถ

เมื่อพิจารณาคะแนนหลังฝึกอบบรมรายบุคคล พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรบ ณ พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราช โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีคะแนนหลังฝึกอบบรมด้านความรู้มากกว่าหรือเท่ากับ 20 คะแนน จำนวน 9 คน จากจำนวนทั้งหมด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 และมีคะแนนหลังฝึกอบบรมด้านความสามารถมากกว่าหรือเท่ากับ 14 คะแนน จำนวน 9 คน จากจำนวนทั้งหมด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 และ ณ ชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีคะแนนหลังฝึกอบบรมด้านความรู้มากกว่าหรือเท่ากับ 20 คะแนน จำนวน 9 คน จากจำนวนทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีคะแนนหลังฝึกอบบรมด้านความสามารถมากกว่าหรือเท่ากับ 14 คะแนน จำนวน 10 คน จากจำนวนทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งอาจเนื่องมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบบรมที่สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถของกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ 2 พื้นที่ แตกต่างกัน ดังนี้

4.1) พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราช โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านหลักสูตรฝึกอบบรม คือ อายุ การศึกษา และความสามารถในการเข้าร่วมฝึกอบบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในด้านของ

ความถนัดในการเข้าร่วมฝึกอบบรม ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดในการเข้าร่วมฝึกอบบรมและคะแนนหลังฝึกอบบรม พบว่า ผู้ที่ได้ระดับคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความถนัดในการเข้าร่วมฝึกอบบรมระหว่าง 6 – 8 ครั้ง ถึงแม้ว่าจะมีผู้เข้าร่วมฝึกอบบรมบางส่วนที่มีความถนัดในการเข้าร่วมฝึกอบบรม 4 ครั้ง แต่สามารถได้ระดับคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานส่วนอื่นๆ พบว่าผู้เข้าร่วมฝึกอบบรมท่านนี้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการติดต่อและประสานงานกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และมีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เข้าร่วมฝึกอบบรมได้ระดับคะแนนสูง

4.2) พื้นที่ชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านหลักสูตรฝึกอบบรม คือ อายุ การศึกษา และความสามารถในการเข้าร่วมฝึกอบบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในด้านอายุและการศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและคะแนนหลังฝึกอบบรม พบว่า ผู้ที่ได้ระดับคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน มีอายุระหว่าง 21–30 ปี ซึ่งหากพิจารณาถึงลักษณะทางกายภาพแล้ว บุคคลในช่วงอายุดังกล่าว มีความสามารถในการเรียนรู้ค่อนข้างเร็วและมีความจำดี จึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาความสามารถได้เป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและคะแนนหลังฝึกอบบรม พบว่า ผู้ที่ได้ระดับคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีพื้นฐานองค์ความรู้ที่ดีและเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เข้าร่วมฝึกอบบรมได้ระดับคะแนนสูง

นอกจากนี้ หลังการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบบรม ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงเนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และรายละเอียดอื่นๆ และผู้วิจัยปรับเปลี่ยนจำนวนบทเรียนจาก 11 บทจากร่างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบบรม เป็น 10 บท เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมากยิ่งขึ้น

5) การประเมินผล

ผู้วิจัยดำเนินการติดตามประเมินผล โดยการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบบรม ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพรโดยรวม และในด้านต่างๆ ของหลักสูตร ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบบรม ด้านกิจกรรมการฝึกอบบรม ด้านกระบวนการฝึกอบบรม และด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าผู้เข้าร่วมฝึกอบบรม มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบบรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการฝึกอบบรม ด้านเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบบรม ด้าน

ผู้สอน ด้านกระบวนการฝึกอบรม และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ รายละเอียดดังนี้

5.1) ด้านผู้สอน ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สอนมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ อธิบายเนื้อหาได้อย่างชัดเจน กอปรกับบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นธรรมชาติทั้งน้ำเสียงและกิริยาท่าทาง ภาษาที่ใช้เหมาะสมและเข้าใจง่าย สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี มีความใกล้ชิดระหว่างผู้สอนและผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ผู้สอนมีความเป็นกันเองและกลมกลืนกับพื้นที่ สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้มากกว่าการสอนโดยทั่วไป นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถใช้สื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

5.2) ด้านเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรม พัฒนามาจากข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของกลุ่มผู้เข้าร่วมฝึกอบรมโดยตรง ส่งผลให้ข้อมูลและเนื้อหาตรงตามความต้องการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น กลุ่มผู้เข้าร่วมฝึกอบรมส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งเนื้อหาถูกออกแบบให้สามารถประยุกต์ใช้งานได้ตามอาชีพนั้นๆ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถใช้ประสบการณ์เดิมที่มีกับองค์ความรู้ใหม่ ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วและง่ายขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน พบประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ กลุ่มตัวอย่างจะมีช่วงเวลาอยู่กับผู้สอนเพียงช่วงเวลาสั้นๆ (3-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) เวลาส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะอยู่กับการทำงานและชีวิตส่วนตัว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของช่วงเวลาดังกล่าว จึงออกแบบเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรมให้ง่ายต่อการใช้งานและสามารถนำไปฝึกปฏิบัติได้เองในช่วงเวลาว่าง

5.3) ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการฝึกอบรมพัฒนาขึ้นตามศักยภาพและลักษณะพื้นฐานของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมเน้นให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเข้าใจเนื้อหา โดยเน้นกิจกรรมที่สามารถพัฒนากระบวนการคิดมากกว่าการจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ เริ่มจากง่าย ๆ และพัฒนากิจกรรมให้มีความซับซ้อนมากขึ้นตามศักยภาพของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เช่น กิจกรรมการฝึกอบรมในช่วงบทเรียนแรกๆ (บทที่ 1-4) ผู้สอนจะมีบทบาทในการบอข้อมูลและฝึกผู้เข้าร่วมฝึกอบรม หลังจากนั้น (บทที่ 5-11) ผู้สอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้คิดและพิจารณาสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยการดำเนินกิจกรรมคู่และกลุ่ม ฝึกสนทนา

แสดงบทบาทสมมติ และปฏิบัติจากสถานการณ์จริง เป็นต้น ด้วยกิจกรรมการฝึกอบรมที่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ และได้ฝึกกิจกรรมต่างๆ เข้าไปเข้ามาจนสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง กอปรกับบรรยากาศการฝึกอบรมที่เป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เข้าร่วมฝึกอบรม และผู้เข้าร่วมฝึกอบรมด้วยกัน ตลอดจนการช่วยเหลือระหว่างผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมรู้สึกสนุกสนาน ไม่เครียด และสามารถเรียนรู้ได้ดี ส่งผลให้มีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านความรู้และความสามารถ นอกจากนี้ในบางบทเรียนผู้สอนได้เชิญชาวต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมด้วย ทำให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้มีความต้องการในการฝึกฝนมากยิ่งขึ้น และเป็นการสร้างกำลังใจระหว่างการทำเนินการฝึกอบรมอีกด้วย

5.4) ด้านกระบวนการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้สอนมีการวางแผนการจัดฝึกอบรมล่วงหน้าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ทำให้สามารถประสานงานให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่กระทบต่อภาระงานประจำ ทั้งนี้หากมีเหตุการณ์ที่มีความจำเป็นก็สามารถประสานงานเพื่อเปลี่ยนแปลงเวลาและสถานที่ได้ตามความเหมาะสม โดยสถานที่ที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมคือ อาคารเอนกประสงค์ ของทั้ง 2 พื้นที่ ซึ่ง ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความคุ้นเคย และรู้สึกสบายๆ เป็นกันเอง สามารถช่วยผ่อนคลายความกังวลหรืออาการประหม่าได้เป็นอย่างดี

5.5) ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม ดังจะเห็นได้จากคะแนนประเมินความรู้และความสามารถก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม ซึ่งมีความแตกต่างกัน กอปรกับความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง ตลอดจนสามารถให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้าร่วมฝึกอบรมและผู้อื่น ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจึงมีความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

รูปแบบการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การประเมิน

ร่างหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการทดลองใช้ และการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดและออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละบุคคล (Personal factors) ความต้องการ (Need) ความพร้อม (Readiness) และเป้าหมายในการเรียนรู้ (Goal) (2) กระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 10 ของกระบวนการเรียนรู้ (Training course) และการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นจากตำรา หนังสือ สื่อออนไลน์ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 90 ของกระบวนการเรียนรู้ (Self-study) และ (3) ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (ความสำเร็จ) (Achievement) (ภาพที่ 7) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) บุคคลแต่ละคนมีปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งแต่ละปัจจัยส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของแต่ละคนในระดับที่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม คือ อายุและการศึกษา ทั้งนี้อาชีพมีผลกระทบเช่นกันในด้านของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้และความสามารถของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม และเมื่อบุคคลพิจารณาเห็นความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง จะเกิดความต้องการ ซึ่งแต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ อย่างไรก็ตามหากมีเพียงความต้องการแต่ขาดความพร้อมในการพัฒนาตนเองก็ไม่อาจจะพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ความพร้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องพิจารณา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป

2) กระบวนการเรียนรู้สำหรับบุคคล อาจมีได้หลายวิธี อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยผู้วิจัยแบ่งกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 2 ส่วนคือกระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 10 ของกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นจากตำรา หนังสือ สื่อออนไลน์และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 90 ของกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) กระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย (1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม (2) บทเรียน จำนวน 10 บท ซึ่งภายใน 1 บทเรียนประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล และ (3) การประเมินผลหลักสูตรฯ อย่างไรก็ตามในแต่ละบทเรียนนั้นมีจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ

เฉพาะ เรียงลำดับจากง่ายไปยากจากบทที่ 1 ถึง 10 สำหรับสื่อการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เน้นพัฒนาความรู้และความสามารถจากง่ายไปยาก โดยให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้สอน และดำเนินการประเมินผลหลังจากจบการฝึกอบรม โดยผู้เข้าร่วมต้องเข้าร่วมฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องจึงจะสามารถพัฒนาความรู้และความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังปรากฏจากผลการวิจัย ทั้งนี้ภายในหนึ่งสัปดาห์ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมฝึกอบรมเพียง 3-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เท่านั้น ซึ่งคิดโดยประมาณเป็นร้อยละ 10 ของเวลาว่างของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทั้งสัปดาห์ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาความรู้และความสามารถของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในช่วงเวลาว่างระหว่างสัปดาห์เข้ามาช่วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้

2.2) กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ถูกพัฒนาให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านหลักสูตรฝึกอบรม โดยในแต่ละกระบวนการของหลักสูตรฝึกอบรม ช่วยเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นจากตำรา หนังสือ สื่อออนไลน์และอื่นๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการปรึกษากับผู้สอนและผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถใช้เวลาว่างนอกเวลาทำงานและพักผ่อนเพื่อศึกษาและฝึกฝนเพิ่มเติมเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม ซึ่งคิดโดยประมาณเป็นร้อยละ 90 ของเวลาว่างของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทั้งสัปดาห์

3) ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (ความสำเร็จ) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีระดับความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

ภาพที่ 7 รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น โดยผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถสื่อสารได้ในลักษณะคำศัพท์ต่อคำศัพท์ และประโยคอย่างง่ายกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ ทั้งนี้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้สอน มีความมั่นใจ กล้าคิดกล้าแสดงออก และสามารถสื่อสารในระดับเบื้องต้นได้

การนำไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่นั้น ใช้ประโยชน์ผ่านการถ่ายทอดการเรียนรู้ตลอดกระบวนการวิจัย ตลอดจนพัฒนาต่อยอดหลังจากจบโครงการวิจัย ดังนี้

1) อบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรม ให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่

หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง และชาวบ้านชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

2) ชุมชนนำองค์ความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาระบบสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง เช่น ฉลากผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ (ภาพที่ 8) แผ่นพับนำเสนอข้อมูล (ภาพที่ 9) เป็นต้น

3) สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ดำเนินการฝึกอบรมผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพรหรือพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

4) เป็นแนวทางให้แก่ชุมชน ผู้ประกอบการ หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน นำไปใช้พัฒนาหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 8 ตัวอย่างฉลากผลิตภัณฑ์ ณ ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 9 แผ่นพับประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1) หน่วยงานที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกในการใช้เป็นภาษากลางสำหรับการสื่อสารระหว่างประเทศ โดย ณ ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก บุคลากรจึงควรได้รับการพัฒนาให้สามารถสื่อสารได้ เพื่อให้บริการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2) สถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งศึกษาเรียนรู้ต่างๆ ควรได้รับการพัฒนาระบบสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของ ป้าย คู่มือท่องเที่ยว แผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์ และอื่นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับทราบข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งศึกษาเรียนรู้

2) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1) ผู้ที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม และปรับให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ควรสำรวจข้อมูลของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ความต้องการความจำเป็น ตลอดจนความพร้อมในการเข้าร่วมฝึกอบรม

2.2) การดำเนินการฝึกอบรมต้องใช้เวลาและทุนทรัพย์สูง จึงควรมีการวางแผนการดำเนินการให้ครอบคลุม โดย (1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม (2) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน (3) จัดผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจบริบทพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจ กระตุ้น และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม (4) การประเมินผลการฝึกอบรม และ (5) สถานที่และระยะเวลาที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสม

2.3) การฝึกอบรมผู้ใหญ่นั้น ควรคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ประกอบกับลักษณะทางกายภาพของผู้ใหญ่เป็นสำคัญ โดยผู้สอนนั้นควรเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจธรรมชาติของผู้ใหญ่ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น ไม่ยึดตนเองเป็นหลัก มีบุคลิกภาพที่สบายๆ เป็นกันเอง อ่อนโยนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ผู้สอนควรระแวดระวังการแสดงความรู้สึกในแง่ลบ เช่น เปื่อ รำคาญ โกรธ ไม่ใส่ใจ เป็นต้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สร้างแรงจูงใจ กระตุ้น และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เข้าร่วมฝึกอบรมให้สามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรมีการวิจัยการพัฒนาระบบสื่อความหมายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งศึกษาเรียนรู้ต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยชุมชนให้สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สู่นักท่องเที่ยวต่างชาติต่อไปในอนาคต

3.2) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

3.3) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใหญ่ เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายชุมชนและสังคม สัญญาเลขที่ RDG5840024

บรรณานุกรม

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ. กรุงเทพฯ.
- ธำรง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พัฒนาศึกษา. กรุงเทพฯ.
- วีระพันธ์ แก้วรัตน์. 2553. การฝึกอบรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยเนชั่น. กรุงเทพฯ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2555. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- Harmer, J. 1991. วิธีการสอนภาษาอังกฤษ. แปลและเรียบเรียงโดย เสาวภา ฉายะบุรุษกุล และ พงษ์ศรี เลขาวัฒนะ. เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด. กรุงเทพฯ.
- Savignon, S. J. 1991. Communicative Language Teaching: State of the Art. *TESOL Quarterly*. 25(2).
- Taba, H. 1962. Curriculum Development: Theory and Practice. Harcourt Brace & World. New York.